

Stockholm 2022-09-23

Justitiedepartementet
Grundlagsenheten
103 33 Stockholm

ju.remissvar@regeringskans
liet.se

Ju.L6@regeringskansliet.se

Europaparlamentets lagstiftningsresolution med förslag till rådets förordning om allmänna direkta val av ledamöter till Europaparlamentet (Ju 2022/02132)

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerat förslag och får anföra följande. TU begränsar huvudsakligen sitt yttrande till de delar av förslaget som berör tryck- och yttrandefriheten.

Sammanfattning

- TU understryker respekten för olikheter mellan medlemsstaterna vid utövandet av allmänna val.
- TU avstyrker förslaget om sändningsplikt för public service vid val till Europaparlamentet.
- TU avstyrker förslaget om när en valkampanj till Europaparlamentet får inledas samt detaljföreskrifter om hur en valkampanj ska utformas.
- TU avstyrker förslaget om ett tidsbegränsat förbud för väljarundersökningar vid val till Europaparlamentet.

Övergripande synpunkt

Syftet med förslaget är att stärka den demokratiska och gränsöverskridande dimensionen i valet till Europaparlamentet. Det är en i sig vällovlig ambition. Det är samtidigt angeläget att – även om det rör sig om val till ett gemensamt parlament – de olikheter som, nationellt, historiskt och kulturellt, kan finnas mellan de 27 medlemsstaterna vid utövandet av detta för demokratin centrala förfarande respekteras.

Sändningsskyldighet för public service (art. 15, p. 13)

I artikel 15, p. 13 i förslaget anges att *”Europeisk och nationell radio och tv i allmänhetens tjänst”* ska vara skyldiga att *”tillhandahålla sändningstid i proportion till resultaten från föregående val för den unionsomfattande valkretsen, så att en minsta sändningstid säkerställs för varje unionsomfattande lista.”*

Bestämmelsen skulle alltså innebära att public service-företagen åläggs att ge plats för att sända information om de partier och personer som kandiderar till Europaparlamentsvalet.

Enligt TU:s mening står en sådan ordning i direkt strid med bestämmelsen i 4 kap. 3 § i yttrandefrihetsgrundlagen (YGL) om utgivarens befogenhet *”över framställningens offentliggörande och att bestämma över dess innehåll så att ingenting får föras in i den mot hans eller hennes vilja.”*

Vare sig public service-företagen eller andra medier kan, eller ska, ha någon skyldighet att sprida politisk information. Vad gäller public service-företagen finns dessutom en skyldighet i sändningstillstånden om att de ska vara opartiska.

TU avstyrker därför förslaget.

Gemensamma bestämmelser för valkampanjer (art. 17, pp 1-2)

I artikel 17, pp 1-2 i förslaget anges att en valkampanj inte får inledas förrän åtta veckor innan valdagen (p 1) samt ges detaljerade föreskrifter om hur dessa ska utformas (p 2).

TU ifrågasätter här förslagets överensstämmelse med de grundläggande reglerna om yttrandefrihet i regeringsformen (RF); *”frihet att i tal, skrift eller bild eller på annat sätt meddela upplysningar samt uttrycka tankar, åsikter och känslor”* (RF 2 kap. 1 § p. 1).

Om en kandidat till Europaparlamentet nio veckor innan valet inleder sin kampanj och utan att följa detaljföreskrifterna, så torde denne, med stöd

i RF, vara oförhindrad att göra detta. Om det dessutom sker i grundlagsskyddade medier torde parlamentskandidaten dessutom ha ställning som meddelare enligt TF och YGL och därmed inte kunna hållas ansvarig för "överträdelsen".

TU avstyrker därför förslaget.

Gemensamma bestämmelser för valkampanjer (art. 17, p 7)

I artikel 17, p 7 i förslaget anges att *"Medlemsstaterna ska införa en undantagsperiod på 48 timmar i samband med val till Europaparlamentet under vilken det inte ska vara tillåtet att fråga väljarna om deras röstavsikter."*

Förslaget innebär alltså ett förbud mot att göra opinionsundersökningar bland väljarna till Europaparlamentet under två dygn innan valet.

Enligt TU:s mening är förslaget inte förenligt med;

dels den ovan nämnda bestämmelsen om yttrandefrihet i regeringsformen (RF 2 kap p 1)

dels med bestämmelsen om informationsfrihet i regeringsformen (RF 2 kap p 2); *"frihet att inhämta och ta emot upplysningar samt att i övrigt ta del av andras yttranden"*

dels med bestämmelsen om anskaffarfrihet i TF (1 kap. 7 § 2 stycket) och dess motsvarighet i YGL (1 kap. 10 § 2 stycket); *"Det står också var och en fritt att anskaffa uppgifter i vilket ämne som helst i syfte att göra dem offentliga i en tryckt skrift eller att meddela uppgifter som avses i första stycket (anskaffarfrihet)."*

TU avstyrker därför även detta förslag.

TU

Johan Taubert

Per Hultengård

VD

Jurist